

TÜRKİYE ESNAF VE SANATKARLARI KONFEDERASYONU AR-GE MÜDÜRLÜĞÜ

FEDERASYONLAR

Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonu
Türkiye Bakkallar ve Bayiler Federasyonu
Türkiye Madeni Eşya Sanatkarları Federasyonu
Türkiye Ağaç İşleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu
Türkiye Kahveciler, Kiraathaneçiler, Bütfeçiler Federasyonu
Türkiye Elektrik, Elektronik ve Benzerleri Teknisyenleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu
Türkiye Terziler, Konfeksiyoncular ve Giyim Sanatkarları Federasyonu
Türkiye Berberler ve Kuaförler Federasyonu
Türkiye Berberler ve Kuaförler Federasyonu
Türkiye Lokantacılar, Kebapçılar, Pastacılar ve Tatlıcılar Federasyonu
Türkiye Umum Ayakkabıcılar Federasyonu
Türkiye Firinciler Federasyonu
Türkiye Kasaplar, Besiciler Et ve Et Ürünleri Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu
Türkiye Sebzeçiler, Meyveciler
Seyyar Pazarcılar Esnaf ve Sanatkarları Federasyonu

ESNAF VE SANATKARLAR

ODALARI BİRLİKLERİ

●Adana ● Adıyaman ● Afyon ● Ağrı ● Amasya
●Ankara ● Antalya ● Aydın ● Balıkesir ● Bilecik ● Bingöl
●Bitlis ● Bolu ● Burdur ● Bursa
●Çanakkale ● Çankırı ● Çorum
●Denizli ● Diyarbakır ● Edirne
●Elazığ ● Erzincan ● Erzurum
●Eskişehir ● Gaziantep
●Giresun ● Gümüşhane
●Hakkari ● Hatay ● Isparta
●İcel ● İstanbul ● İstanbul (Bil. Mad. Eşya) ● İzmir
●Kars ● Kastamonu ● Kayseri
●Kırklareli ● Kırşehir ● Kocaeli
●Konya ● Kütahya ● Malatya
●Manisa ● K. Maraş ● Mardin
●Giresun ● Gümüşhane
●Hakkari ● Hatay ● Isparta
●İcel ● İstanbul ● İstanbul (Bil. Mad. Eşya) ● İzmir
●Kars ● Kastamonu ● Kayseri
●Kırklareli ● Kırşehir ● Kocaeli
●Konya ● Kütahya ● Malatya
●Manisa ● K. Maraş ● Mardin
●Muğla ● Muş ● Nevşehir
●Niğde ● Ordu ● Rize ● Sakarya
●Samsun ● Siirt ● Sinop ● Sivas
●Tekirdağ ● Tokat ● Trabzon
●Tunceli ● Şanlıurfa ● Uşak
●Van ● Yozgat ● Zonguldak
●Aksaray ● Bayburt ● Karaman
●Kırkkale ● Batman ● Şırnak
●Bartın ● Ardahan ● Iğdır
●Yalova ● Karabük ● Kilis
●Osmaniye ● Düzce

TESK, yöneticileri en alt birimden itibaren yargı gözetiminde yapılan demokratik seçimlerle işbaşına gelen bağımsız 13 meslekli Federasyon, 82 Birlik, 3008 Oda, 491 meslek dalıyla ülke düzeyinde ve yaklaşık iki milyon üyeye sahip en büyük sivil toplum kuruluşudur.

Sayı : 54826179-426.05-54/41
Konu : Yerli Malı Tebliği

06.05.2024

BİRLİKLERE 2024/41 SAYILI GENELGE

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Sanayi Genel Müdürlüğü tarafından Konfederasyonumuza gönderilen ve bir örneği ekte yer alan yazıda, Yerli Malı Tebliği'nin 13.09.2014 tarihli ve 29118 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandığı, söz konusu Tebliğin uygulama süreçlerinde yaşanan sıkıntıların giderilmesi, zaman içinde gelişen ve değişen koşullara uyum sağlayabilmesi amacıyla yürürlükten kaldırılarak yeni bir Tebliğin oluşturulması ihtiyacının hasıl olduğu belirtilmiştir.

Bu kapsamda hazırlanan Yerli Malı Tebliği Taslağı yazımız ekinde yer almakta olup, Yerli Malı Tebliği Taslağı'na ilişkin görüş ve değerlendirmelerinizin Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine ve ekte yer alan görüş formuna uygun şekilde hazırlanarak 15/05/2024 tarihi mesai bitimine kadar yazılı olarak Konfederasyonumuza bildirilmesi ve ayrıca elektronik ortamda ruveyda@tesk.org.tr ve yerlimali@sanayi.gov.tr adresine iletilmesi hususunda gereğini rica ederiz.

e-imzalıdır

Atakan ÇELİK
Genel Sekreter V.

e-imzalıdır

Bendevi PALANDÖKEN
Genel Başkan

EKLER: 1. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın Yazısı.pdf
2. Görüş Bildirme Formu.pdf
3. Yerli Malı Tebliği Taslağı.pdf

TESK; Avrupa Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler ve Sanatkarlar Birliği (UEAPME-Bruksel - Belçika) Uluslararası Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler ve Sanatkarlar Birliği (IACME-Cenevre-İsviçre), üyesidir. Türkiye Araştırma ve İş Dünyası Kuruluşları Kamu - Özel Kesim Ortaklığı Brüksel Ofisi (TURBO-PPP) kurucularındandır.

CONFEDERATION OF TURKISH CRAFTSMEN AND TRADESMEN • KONFÖDERATION DES TÜRKISCHEN HANDWERKS UND KLEINGEWERBES • CONFÉDÉRATION DES ARTISANS ET DES COMMERÇANTS DE TURQUIE

Tunus Caddesi No: 4 06680 Bakanlıklar/ANKARA info@tesk.org.tr www.tesk.org.tr tesk.evrak@hs01.kep.tr

Tel: 0312 418 32 69 Faks: 0312 425 75 26

Bilgi ruveyda@tesk.org.tr

fea90beb78c44d3b82775b85371889e1

BELGENİN ASLİ ELEKTRONİK İMZALIDIR

HİZMETE ÖZEL

T.C.
SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Sanayi Genel Müdürlüğü

Sayı :E-70994564-010.05-5724622

02/05/2024

Konu :Tebliğler

DAĞITIM YERLERİNE

Bilindiği üzere; ülkemizde kamu alımları 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile düzenlenmektedir. Kanununun 63 üncü maddesinin (c) bendi gereğince; mal alımı ihalelerinde yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanabilmektedir. Bu fiyat avantajı Bakanlığımızca belirlenen listedeki ürünler ve yazılım ürünleri için zorunludur. Aynı maddenin (d) bendi gereğince; yapım işlerinde kullanılacak makine, malzeme ve ekipman ile yazılımın tamamının veya belli bir kısmının yerli malı olması şartı getirilebilmektedir. Bakanlığımız ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na belirlenen listelerdeki makine, malzeme ve ekipman için yerli malı kullanımı zorunludur.

Bu çerçevede; söz konusu ürünlerin yerli malı olduğu, aynı maddenin (e) bendine istinaden, 13.09.2014 tarihli ve 29118 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yerli Malı Tebliği esas alınarak düzenlenen Yerli Malı Belgesi ile belgelendirilmektedir. Bakanlığımız tarafından yürütülen faaliyetler çerçevesinde; Yerli Malı Belgesi'nin uygulama süreçlerinde yaşanan sıkıntıların giderilmesi ve kamu alımları yoluyla yerli sanayinin geliştirilmesini sağlamak amacıyla yerli malı belgesi uygulamasının etkinleştirilmesi ihtiyacı hasıl olmuştur.

Bu kapsamda; ürünün yerli malı olarak kabul edilebilmesi için gerekli kriterler, yerli katkı oranının hesaplanması, hesaplama ile ilişkin mali ve teknik inceleme süreçleri ve denetim mekanizması hususları başta olmak üzere Yerli Malı Tebliği'nde yer alan usul ve esasların yeniden değerlendirilmesinde fayda mütalaa edilmiş ve Yerli Malı Tebliği'nin zaman içinde gelişen ve değişen koşullara uyum sağlayabilmesi amacıyla yürürlükten kaldırılarak yeni bir Tebliğin oluşturulması ihtiyacı hasıl olmuştur.

Yerli Malı Tebliğ Taslağı Ek-1'de iletilmekte olup, Yerli Malı Tebliğ Taslağı'na ilişkin görüş ve değerlendirmelerinizin Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik hükümlerine ve Ek-2'de yer alan görüş formuna uygun şekilde hazırlanarak 17/05/2024 tarihi mesai bitimine kadar yazılı olarak Bakanlığımıza ve elektronik ortamda yerlimali@sanayi.gov.tr adresine iletilmesi hususunda gereğini arz/rica ederim.

Dr. Çetin Ali DÖNMEZ

Bakan a.

Bakan Yardımcısı

HİZMETE ÖZEL

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:3506F106-4FD6-4F24-BAC2-5A939E3AEF1A

Belge Doğrulama Adresi:https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :0312 201 55 35

Bilgi İçin: Hülya AKKAŞ Sanayi ve Teknoloji Uzmanı

Faks:0312 201 55 35

e-posta:hulya.akkas@sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.sanayi@hs01.kep.tr

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

HİZMETE ÖZEL

Ek:

- 1- Yerli Malı Tebliğ Taslağı
- 2- Görüş Bildirme Formu

Dağıtım:

Ticaret Bakanlığına

Kamu İhale Kurumu Başkanlığına

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Başkanlığına

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu Başkanlığına

Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği Başkanlığına

HİZMETE ÖZEL

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu:3506F106-4FD6-4F24-BAC2-5A939E3AEF1A

Belge Doğrulama Adresi:<https://www.turkiye.gov.tr/stb-ebys>

Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı Eskişehir Yolu 2151.Cadde No:154 06510 Çankaya /ANKARA

Telefon :0312 201 55 35

Bilgi İçin: Hülya AKKAŞ Sanayi ve Teknoloji Uzmanı

Faks:0312 201 55 35

e-posta:hulya.akkas@sanayi.gov.tr

Kep:sanayiveteknolojibakanligi.sanayi@hs01.kep.tr

İnternet adresi: www.sanayi.gov.tr

GÖRÜŞ FORMU

Görüş Bildiren Kurum:

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme		
Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		

NOT: Mevcut metin ve taslak metin sütunları karşılaştırma cetveli ile aynı renk ve biçimde oluşturulur. Teklif metni ile yapılacak değişiklikler ise farklı renkte gösterilir.

GENEL GEREKÇE

Dördüncü Sanayi Devrimi ile birlikte her ülke, kendi gereksinimleri, alt yapısı ve planları doğrultusunda stratejiler ve politikalar üretmektedir. Türkiye de bu süreçte Milli Teknoloji Hamlesi ile kendi yol haritasını hayata geçirerek teknolojinin öncü ülkelerinden biri olma iradesini göstermektedir. Bu yaklaşımla birlikte; küresel rekabet gücümüzü artıracak, ekonomik ve teknolojik bağımsızlığımızı temin edecek ve kritik teknolojilerde atılım yapacak politikaların uygulanması gerekmektedir. Bu doğrultuda yerli, milli ve özgün teknolojileri bünyesinde barındıran ürünlerin üretilmesinin desteklenmesi önem arz etmektedir.

Ekonomideki en büyük mal ve hizmet alıcısı kamu kurum ve kuruluşlarıdır. Kamu alımları, ekonomi aktörlerinin mikro ekonomik politika araçları ile makroekonomik tedbirleri hayata geçirebilmesinde önemli bir araçtır. Kamu alımlarının ülkemizde sanayi ve teknolojinin gelişimi için kaldıraç olarak kullanılması, yerli üretim ve yerli ürün kullanım düzeyinin yükseltilmesi için önemlidir.

Bu doğrultuda, 11. Kalkınma Planı ve 12. Kalkınma Planı'nda yerli üretimin artırılması ve kamu alımlarının yerli üretimi desteklemesine ilişkin hedefler bulunmaktadır. Bu hedefler kapsamında; öncelikli sektörlerde ihtiyaç duyulan kritik bileşenlerin, cihazların ve malzemelerin geliştirilmesinde kamu alımlarının etkin bir araç olarak kullanılması ve sektörlerin gelişimine katkısının artırılması hususlarında politika ve tedbirler belirlenmiştir.

Bakanlığımızın öncelikli hedeflerinden birisi; ülkemizdeki üretim altyapısının dünyadaki teknolojik gelişmeler ile uyumlu hale getirilmesi, yüksek ve orta-yüksek teknoloji üretme altyapısının geliştirilmesi ve yerli üretim oranının artırılması suretiyle cari açığımızın da kapatılmasına katkı sağlanmasıdır.

Ülkemizde kamu alımları 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ile düzenlenmektedir. Kanununun 63 üncü maddesinin (c) bendi gereğince; mal alımı ihalelerinde yerli malı teklif eden istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanabilmektedir. Bu fiyat avantajı Bakanlığımızca belirlenen listedeki ürünler ve yazılım ürünleri için zorunludur. Aynı maddenin (d) bendi gereğince; yapım işlerinde kullanılacak makine, malzeme ve ekipman ile yazılımın tamamının veya belli bir kısmının yerli malı olması şartı getirilebilmektedir. Bakanlığımız ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na belirlenen listelerdeki makine, malzeme ve ekipman için yerli malı kullanımı zorunludur. **Bu çerçevede; söz konusu ürünlerin yerli malı olduğu, aynı maddenin (e) bendine istinaden, 13.09.2014 tarihli ve 29118 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yerli Malı Tebliği esas alınarak düzenlenen Yerli Malı Belgesi ile belgelendirilmektedir.**

2023 yılında gerçekleşen 29.300 adet mal alımı ihalesinin 2.842 adedinde (%9,7) fiyat avantajı uygulanmıştır. Mal alımı ihalelerinin ise 893 adedinde (%3) fiyat avantajı mecburi olarak uygulanmıştır. TOBB veri tabanından alınan bilgiye göre; 2023 yılında 4.393 firma tarafından **15.536 adet Yerli Malı Belgesi** alınmıştır. Bakanlığımız Sanayi Sicil Bilgi Sistemi'ne kayıtlı 168.263 sanayi tesisi bulunduğu dikkate alındığında 2023 yılında bu tesislerin %2,61'inin Yerli Malı Belgesi aldığı görülmektedir.

Yerli Malı Belgesi'nin uygulama süreçlerinde yaşanan sıkıntılar başta sivil toplum kuruluşları olmak üzere özel sektör kuruluşları tarafından sıklıkla dile getirilmektedir. Bu kapsamda; ürünün yerli malı olarak kabul edilebilmesi için gerekli kriterler, yerli katkı oranının hesaplanması, hesaplama ile ilgili mali ve teknik inceleme süreçleri ve denetim mekanizması başta olmak üzere Yerli Malı Tebliği'nde yer alan usul ve esasların yeniden değerlendirilmesinde fayda mütalaa edilmiş ve kamu alımları yoluyla yerli sanayinin geliştirilmesine katkı sağlamaya yönelik olarak, 10 yıldır uygulanmakta olan 2014/35 sayılı Yerli Malı Tebliği'nin zaman içinde gelişen ve değişen koşullara uyum sağlayabilmesi amacıyla yürürlükten kaldırılarak yeni bir Tebliğin oluşturulması ihtiyacı hasıl olmuştur.

Buna dayalı olarak oluşturulan Tebliğ Taslağı'nın getirdiği yenilikler; Yerli Malı Belgelendirme süreçleri (*başvuru ve belgelendirme, hesaplama, inceleme/denetim ve dijitalleşme*) dikkate alınarak aşağıda özetlenmiştir.

Başvuru ve Belgelendirme

İncelemeyi yapan kişilerden kaynaklanan yaklaşım farklılıklarının azaltılması ve teknik inceleme yapan eksperlere ilişkin eğitim süreçlerinin tanımlanması amacıyla; teknik incelemenin herhangi bir teknik uzman tarafından yapılması yerine eğitim verilmiş ve sınava tabi tutularak yetkilendirilmiş teknik uzman tarafından yapılmasına, mali incelemenin ise serbest muhasebeci tarafından da yapılması sonlandırılarak, sadece serbest muhasebeci mali müşavirler ya da yeminli mali müşavirler tarafından yapılmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

Teknik uzmanların yetkinliklerinin geliştirilmesi ve performansların takip edilmesi hedefi temel alınmış ve buna yönelik olarak, teknik uzmanlara sınırsız görev süresi tanınması yerine görev süresinin üçer yıllık dönemler olarak belirlenmesi, görevlendirmelerin yazılım sistemi vasıtasıyla gerçekleştirilmesi, TOBB/TESK tarafından yetkisi iptal edilen teknik uzmanın teknik uzmanlık başvurusunda bulunamaması ile ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Uygulama birliğinin ve tarafsızlığın sağlanması amacıyla teknik uzmanların Yerli Malı Belgesi alacak firma tarafından seçilmesi uygulaması yerine dijital bir sistem üzerinden tecrübe, yetkinlik ve uzmanlık gibi kriterler dikkate alınarak seçilmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Uygulamada yaşanan aksaklık/hata/usulsüzlüklerin giderilmesi amacıyla; görevini doğru bir şekilde yapmadığı tespit edilen mali/teknik uzmana ilişkin halihazırda herhangi bir yaptırım bulunmamakta olup yeni uygulama ile mali/teknik uzmanın yetkisinin süreli/süresiz iptaline ve yetkisi iptal edilen teknik uzmanın tekrar görevlendirilememesine yönelik düzenlemeler oluşturulmuştur.

Yerli Malı Belgesi'nin iptalinin ilgili Oda/Borsadan kaynaklanan bir sebebe dayanması halinde, halihazırda ilgili Oda/Borsa ile ilgili herhangi bir yaptırım bulunmamakta olup yeni uygulama ile ilgili Oda/Borsa tarafından belirli bir süre (bir yıl) ile Yerli Malı Belgesi verilememesine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Yerli malı süreçlerinde uygulama birliğinin sağlanması ve Oda/Borsalar arasındaki farklı uygulamaların ortadan kaldırılması amacıyla, Oda/Borsa/Eksper ücretlerinin Bakanlığın uygun görüşü ile belirlenmesine yönelik ilgili maddelerde düzenleme yapılmıştır.

Hesaplama

Yerli Malı Belgesi ile ilgili uygunsuzluk ve usulsüzlüklerin önüne geçilmesi amacıyla; yerli katkı oranı hesaplamasında mevcut durumda sanayi sicil belgeli firmalardan alınan girdiler %100 yerli girdi olarak hesaplamaya dahil edilirken, yeni uygulama ile girdilerin yerli katkı oranına (YKO) göre hesaplamaya dahil edilmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Ürünlerde kritik bileşenlerin yerlileştirilmesi ve ürünlerde yerlilik oranının artırılması amacıyla; Bakanlıkça zorunlu girdi listesinin belirlenmesi ve belge almak için bu listede yer alan girdilerin (kritik bileşenlerin) en az %51 yerli olarak üretilmesi şartının getirilmesine, YKO dikkate alınarak Yerli Malı Belgesi'nin sınıflandırılmasına (A:91-100, B:81-90, C: 71-80, D: 61-70, E: 51-60) yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Ar-Ge ve yenilik projeleri kapsamında yapılan çalışmalarını teşvik etmek amacıyla; YKO hesaplamasında Teknolojik Ürün Belgesine (TÜR) sahip ürünlerde ilave puan uygulamasına ve yazılım ürünlerinde TÜR Belgesinin zorunlu olmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

İnceleme/Denetim

Kamu ihalelerindeki uygulamayı kolaylaştırmak amacıyla, birden fazla ürün için düzenlenen Yerli Malı Belgesi'nin ihalelerde kullanılmasına son verilerek her ürün için ayrı Yerli Malı Belgesi

düzenlenmesine (ancak fonksiyonel özellikleri aynı olan en fazla beş üründe tek Yerli Malı Belgesi düzenlenebilmesine) yönelik ilgili maddelerde düzenleme yapılmıştır.

Yerli Malı Belgeleri'nin kamu ihalelerinde usulsüz kullanımını önlemek, ara kontrolü ve incelemeyi etkinleştirmek amacıyla; halihazırda zorunlu olmayan ve mevcut durumda gerçekleştirilmeyen ara kontrol uygulaması yerine planlı, zorunlu, etkin ve çalışır bir ara kontrol mekanizmasının kurulmasına, Bakanlığın inceleme yapmasına veya yaptırmasına yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Mevcut durumda Yerli Malı Belgeleri'ne ilişkin Bakanlığımıza yapılan şikayetler sonrasında TOBB/TESK tarafından yapılan denetimler neticesinde Yerli Malı Belgesi iptaline yönelik bir uygulama olmamaktadır. Etkin bir denetim mekanizması kurmak, mevzuatta denetim konusundaki sorunları gidermek ve tarafların yetki, görev ve sorumluluklarını netleştirmek amacıyla; Yerli Malı Belgesi'ne ve belgelendirme sürecine ilişkin iş veya işlemlerin uygunsuz ve hukuka aykırı olduğu durumlarda yapılacak itiraz ve şikayet usullerine yönelik ilgili maddelerde düzenleme yapılmıştır.

Dijitalleşme

Bürokrasinin azaltılması ve yerli malı belgelendirme süreçlerinin incelenmesinde Bakanlığın etkin kontrolünün sağlanması ve şeffaflığın artırılması amacıyla; üretici tarafından başvuru aşamasında fiziksel evrağa bağlı yürütülen süreçlerin elektronik ortama taşınmasına, belgelendirme sürecine ilişkin tüm verilere Bakanlık tarafından dijital ortamda erişim sağlanabilmesine yönelik düzenlemeler yapılmıştır.

Kamu ihalelerinde yerli malı uygulamasının artırılması ve etkinleştirilmesi, ayrıca özel sektör alımlarında yerli ürünlerin bilinirliğinin sağlanması amacıyla, Yerli Malı Belgesi'ne sahip üreticilere ve ürün bilgilerine hem kamu idareleri hem de firmalar tarafından erişilebilmesine yönelik ilgili maddelerde düzenleme yapılmıştır.

Tebliğ düzenlemesi ile; temel olarak yerli firmalarımızın rekabetçiliğinin artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca; belgelendirme süreçlerindeki kalitenin artırılması, hesaplama yaklaşımının güncellenmesi, inceleme ve ara kontrol süreçlerinin etkinleştirilmesi ile kamu alımlarının yerliliği artırmadaki rolü etkinleştirilerek yerli ve milli girişimlerin büyümesine katkı sağlanması hedeflenmektedir.

YERLİ MALİ TEBLİĞİ TASLAĞI

(SGM 2024 /...)

BİRİNCİ BÖLÜM Başlangıç Hükümleri

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, kamu ihaleleri kapsamında istekliler tarafından teklif edilen ürünün yerli malı olduğunun belirlenmesi ve belgelendirilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Tebliğ, Bakanlığın yerli malına ilişkin diğer düzenlemelerine de uygulanır.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- Bakanlık: Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını,
- İdare: İhaleyi yapan kurum ve kuruluşu,
- İstekli: Mal alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi veya yapım müteahhidini,
- Mali Rapor: Mali uzman tarafından hazırlanan raporu,
- Mali Uzman: Serbest muhasebeci mali müşavir veya yeminli mali müşaviri,
- Oda veya Borsa: Ticaret ve sanayi odası, ticaret odası, sanayi odası, deniz ticaret odası, esnaf ve sanatkârlar odasını, ticaret borsalarını,
- Sanayi ürünü: Bir maddenin vasıf, şekil, hassa veya terkiibini makine, cihaz, tezgah, alet veya diğer vasıta ve kuvvetlerin yardımı ile veya sadece el emeği ile kısmen veya tamamen değiştirilmesi veya bu maddeleri işlemek suretiyle devamlı ve seri halinde imal veya istihsal edilmesi sonucu elde edilen ürünü,
- Teknik Rapor: Teknik uzman tarafından hazırlanan raporu,
- Teknik Uzman: TOBB veya TESK tarafından yetkilendirilen, üniversitelerin ilgili temel bilim, sağlık veya mühendislik bölümlerinden mezun, teknik inceleme yapılacak konu hakkında uzman, ürünün yerli katkı oranı hesabının teknik incelemesini yapan eksper,
- Teknolojik Ürün (TÜR) Belgesi: Ar-Ge ve yenilik projeleri kapsamında ortaya çıkan teknolojik ürünü gösteren belgeyi,
- TESK: Türkiye Esnaf ve Sanatkârları Konfederasyonunu,
- TOBB: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliğini,
- TÜRMOB: Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliğini,

k) Uygulama Usul ve Esasları: Bu Tebliğe uygun olarak gerçekleştirilecek başvuru, değerlendirme, belgelendirme, izleme ve ara kontrol işlemlerine ilişkin, TOBB ve TESK tarafından hazırlanan ve Bakanlığın uygun görüşü ile yayımlanan düzenlemeyi,

l) Üretici: Yerli malı belgesine konu olan ürünü üreten gerçek veya tüzel kişiyi,

m) Üretim hesabı: Üretici tarafından ürünün üretiminde kullanılan malzemelerin listesi, üretim reçetesi, üretim akış diyagramı ve maliyet hesabı başta olmak üzere ayrıntıları içeren dokümanı,

n) Üretim reçetesi: Üretimde hangi malzemelerin ne kadar kullanıldığı, bu malzemelerin kullanımını sonucunda hangi ürünün ne kadar üretildiğini tanımlayan dokümanı,

o) Ürün: Yerli malı belgesine konu olan ürünü,

ö) Yazılım ürünü: Belli bir amaca hizmet etmek üzere bir programlama dili kullanılarak oluşturulmuş, farklı donanımsal katmanlarda çalışan, yerine getirdiği göreve bağlı olarak çeşitli girdileri alıp işleyen ve bir sonuç üreten komut dizelerini içeren ürünü,

p) Yerli katkı oranı: Ürünün yerli girdi maliyet tutarının, nihai maliyet tutarına oranını,

r) Yerli malı belgesi: Ürünün yerli malı olduğunu gösteren belgeyi,

s) Yerli malı belgesi sınıfı: Yerli malı belgesinin yerli katkı oranına göre belirlenen sınıfını,

ş) Yerli Olması Zorunlu Girdi Listesi: Yerli malı belgesi başvurusu yapılacak ürünlerde kullanılması zorunlu yerli girdileri gösteren ve Bakanlık tarafından ilan edilen listeyi

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM **Yerli Malı Şartları**

Sanayi ve yazılım ürünleri için yerli malı şartları

MADDE 4 – (1) Sanayi ürünlerinin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki şartlar aranır:

a) Ürünün Sanayi Sicil Belgesi'ne sahip sanayi işletmesi tarafından üretilmesi ve Sanayi Sicil Belgesi'ndeki "üretim konusu" içeriğinde yer alması,

b) Ürünün, tamamen Türkiye'de üretilmesi, elde edilmesi veya üretim sürecinin önemli aşamalarının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye'de yapılmış olması,

c) Ürünün yerli katkı oranının en az %51 olması.

(2) Sanayi ürünlerini oluşturan girdiler için Yerli Olması Zorunlu Girdi Listesine göre yerlilik şartı aranır. Girdinin başvuru sahibi üretici tarafından üretilmesi durumunda yerli malı belgesi aranmamakla birlikte en az %51 yerli katkı oranına sahip olması, başka bir üreticiden temin edilmesi durumunda ise bu girdinin yerli malı belgesinin olması zorunludur.

(3) Yazılım ürünlerinin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartlara ek olarak TÜR Belgesine sahip olunması zorunludur.

(4) Sanayi ürünlerinde bu maddenin birinci ve ikinci fıkrası, yazılım ürünlerinde üçüncü fıkrasında yer alan şartları sağlamayan ürünler için yerli malı belgesi düzenlenmez.

Gıda, tarım ve hayvancılık ürünleri için yerli malı şartları

MADDE 5-(1) Türkiye’de üretilen veya toplanan bitkisel kaynaklı birincil ürünler ve bunlardan elde edilen ürünler ile Türkiye’de doğan, üretilen, yetiştirilen veya avlanan canlı hayvanlar ve su ürünleri dahil hayvansal kaynaklı birincil ürünler ve bunlardan elde edilen ürünlerin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki şartlar aranır:

a) Gıda ürünlerinin; Tarım ve Orman Bakanlığınca düzenlenen İşletme Kayıt Belgesi, İşletme Onay Belgesi veya Su Ürünleri Yetiştiricilik Belgesine sahip üreticiler tarafından üretilmesi,

b) Tarım ürünlerinin; Çiftçi Kayıt Sistemi Belgesi, Tarım ve Orman Bakanlığının Örtü altı Kayıt Sistemi Belgesi veya benzeri kayıt belgesine sahip üreticiler tarafından üretilmesi,

c) Orman Genel Müdürlüğü’ne bağlı orman fidanlıklarında ve gerçek veya tüzel kişiler tarafından işletilen özel fidanlıklarda, üretimi ve satışı gerçekleştirilen tohumlukların, yetkili birim tarafından kaydının tutulması ve orman bitki pasaportuna sahip olması,

ç) Hayvansal ürünlerin, Tarım ve Orman Bakanlığı kayıt sistemlerine kayıtlı olan ve Türkiye’de doğan veya yetiştirilen canlı hayvanlar ve bu hayvanlardan elde edilen ürünler olması,

d) Ürünün tamamen Türkiye’de üretilmesi, yetiştirilmesi, elde edilmesi veya üretim sürecinin önemli aşamalarının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye’de yapılmış olması,

e) Toplayıcılık faaliyeti kapsamında bitkisel ve hayvansal kaynaklı ürünlerin Türkiye’de toplanması, avcılık faaliyeti kapsamında hayvansal ürünlerin Türkiye’de veya Türk kıta sahanlığında avlanması.

Maden ve ürünleri için yerli malı şartları

MADDE 6-(1) Türkiye’de çıkarılan madenler ve madencilik ürünlerinin yerli malı olarak kabul edilebilmesi için aşağıdaki şartlar aranır:

a) Madencilik faaliyeti kapsamında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığınca ruhsatlandırılmış işletmeler tarafından Türkiye’de ve kıta sahanlığında çıkarılması veya üretilmesi,

b) Tamamen Türkiye’de çıkarılan veya üretilen maden ve madencilik ürünlerinin üretim sürecinin önemli aşamalarının ve ekonomik yönden gerekli görülen en son esaslı işçilik ve eylemin Türkiye’de yapılmış olması.

(2) Beşinci ve altıncı maddelerde sayılan ürünlerden sanayi ürünü olarak değerlendirilenlerin yerli malı kabul edilebilmesi için bu maddelere ek olarak; 4 üncü maddenin dördüncü fıkrasında sayılan şartlar da aranır.

Diğer hususlar

MADDE 7-(1) Serbest bölgede faaliyet gösteren işletmelerin ürettikleri ürünler; serbest bölgeler mevzuatı ile gümrük mevzuatı saklı kalmak kaydıyla, bu Tebliğde yer alan yerli malı şartlarının sağlanması halinde yerli malı kabul edilir.

(2) Üreticinin, tamamını yurtdışında ürettiği veya ürettirdiği ürünler yerli malı kabul edilmez.

(3) Yurt dışından parça olarak ithal edilen ve yurtiçinde basit birleştirme ile oluşturulan ürünler yerli malı kabul edilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Yerli Katkı Oranı Hesabı

Yerli katkı oranı hesabı

MADDE 8 – (1) Sanayi ürünleri ile yazılım ürünlerinin yerli katkı oranı, aşağıdaki formüle ve Ek'te yer alan Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveline uygun olarak hesaplanır. Yerli katkı oranı formülü ile hesaplanan sayısal değer, yüzde (%) olarak ifade edilir ve %100'ü aşamaz.

$$\text{Yerli Katkı Oranı} = \left(\frac{\text{Nihai Ürün Maliyet Tutarı (TL)} - \text{İthal Girdi Maliyet Tutarı (TL)}}{\text{Nihai Ürün Maliyet Tutarı (TL)}} \times 100 \right)$$

(2) Beşinci ve altıncı maddelerde sayılan ürünlerden sanayi ürünü olarak değerlendirilmeyenler için yerli malı belgesinde yerli katkı oranı %100 kabul edilir.

(3) Nihai ürünü teşkil eden yerli ve ithal girdi maliyetlerinin hesaplanmasında aşağıdaki giderler dikkate alınır. Ancak, satış, pazarlama, satış sonrası destek ve garanti giderleri, faiz ve finansman giderleri ile genel giderlerin üretimle ilgili olmayan kısımları maliyet hesabına dahil edilmez.

- a) Kullanılan doğrudan ve dolaylı malzeme giderleri.
- b) Ürünle ilgili doğrudan ve dolaylı işçilik giderleri.
- c) Ürünle ilgili genel giderler.

(4) Bu maddenin birinci fıkrası kapsamındaki yerli katkı oranı hesaplamasına ilgili ürünün TÜR Belgesi olması durumunda 10 puan eklenir. Bakanlık bu puanı, yerlilik hesabı yapılacak ürünler için yurtiçindeki mevcut teknoloji ve üretim yetkinliği, yeşil teknoloji ve sürdürülebilirlik ile bunların gelişimini dikkate alarak; ürün, teknoloji alanı ve sektör bazında 30 puana kadar artırabilir.

(5) Yerli malı belgesi sınıfı, yerli katkı oranı dikkate alınarak aşağıdaki şekilde belirlenir:

Yerli Katkı Oranı (%)	Yerli Malı Belgesi Sınıfı
91-100	A
81-90	B
71-80	C
61-70	D
51-60	E

(6) Yurt içinden temin edilen girdilerin ithal olup olmadığı hakkında menşe kontrolü yapılır, girdi ithal ise ithal girdi hesaplamasına, girdi yerli malı belgesine sahip ise belgede yer alan yerli katkı oranına karşılık gelen tutar yerli girdi hesaplamasına dahil edilir. Girdi, sanayi sicil belgesine sahip bir işletme tarafından üretilmiş ve sanayi sicil belgesinin üretim konusu bölümünde yer alıyorsa ve yerli malı belgesi yoksa ilgili oda veya borsa tarafından bu ürüne ilişkin yerli katkı oranı hesaplanır. Bu orana karşılık gelen tutar yerli girdi hesaplamasına dahil edilir.

(7) Sanayi ürününü oluşturan girdiler içerisinde yazılım olması durumunda, yazılım için ayrıca TÜR Belgesi aranmaz. Ancak, nihai ürün maliyeti içerisindeki yazılım maliyet veya fatura tutarının oranı %50'den fazla ise ürün için TÜR Belgesi aranır.

(8) Yerli ve ithal girdi hesaplamasına ilişkin ayrıntılar, Uygulama Usul ve Esasları ile belirlenir.

(9) İthal girdi tutarının hesaplamasında, ithal girdinin fatura tutarı ve fatura tarihindeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz satış kuru dikkate alınır. Faturanın 1 yıldan eski olması halinde, başvuru tarihinden 1 yıl önceki döviz satış kuru esas alınır.

(10) Yurt dışından temin edilen ürünler için alınan gümrük vergisi, girdi hesaplamasına dahil edilmez.

(11) Yerli katkı oranı ilgili oda veya borsa tarafından kontrol edilerek onaylanır.

(12) Sanayi ürünü ve yazılım ürününü oluşturan girdilerin yerli katkı oranına ilişkin bilgi ve belgeler, ilgili oda veya borsa tarafından kayıt altına alınır ve bu kayıtlar Bakanlığın erişimine açılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Başvuru ve Belgelendirme

Başvuru

Madde 9 – (1) Yerli malı belgesi almak isteyen üretici, üretim hesabındaki bilgilere uygun olarak Ek'te yer alan Yerli Katkı Oranı Hesap Cetvelini düzenler. Üretim hesabı, üretici tarafından hazırlanır.

(2) Üretici, birinci fıkra uyarınca hazırladığı Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveli ile üretim hesabı belgelerinin mali uzman tarafından kontrol edilmesini ve onaylanmasını sağlar. Mali uzman tarafından, ürünün üretiminde kullanılan ithal ve yerli girdilere ilişkin; maliyete esas teşkil eden defter kayıtları, faturalar, SGK bildireleri, gümrük giriş beyannameleri, yerli girdilerin üretildiği işletmelerin sanayi sicil belgeleri ve benzeri belgelerin usulüne uygun olarak mevcut olup olmadığı kontrol edilir, hesaplamanın doğruluğu ve resmi kayıtlara uygunluğu teyit edilir ve yapılan değerlendirme sonrasında düzenlenen Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveli ve mali rapor imzalanır.

(3) Üretici tarafından, birinci ve ikinci fıkralara uygun olarak hazırlanan evrak, aksi yönde bir tespitin bulunması halinde her türlü idari, hukuki ve cezai sorumluluğu kabul ettiklerine dair üretici veya üreticiyi temsil ve ilzama yetkili kişi tarafından imzalı bir taahhütname ve diğer dokümanlar ile başvuru gerçekleştirilir.

(4) Başvurular yerli malı belgesini düzenleyecek ilgili oda veya borsaya, TOBB veya TESK tarafından kurulan çevrimiçi sistem üzerinden elektronik ortamda gerçekleştirilir. İlgili sisteme e-Devlet kapısı üzerinden giriş yapılır.

(5) Üreticinin başvurusu üzerine, başvuru dosyasını inceleyecek teknik uzman, başvuru yapılan ilgili oda veya borsa tarafından seçime cevaz vermeyecek şekilde yazılım sistemi ile görevlendirilir. Görevlendirilen teknik uzman tarafından, üreticinin bulunduğu adreste başvuru dosyasının tamamı üzerinden yerinde inceleme yapılır. Teknik uzman tarafından, ürünün üretiminde kullanılan girdiler, üretim teknolojisi ve yerli malı belgesi verilecek ürünün üretim süreci göz önünde bulundurularak, ürünün üretimi için gerekli olan tüm girdilerin yerli katkı oranı hesabına doğru oranda dahil edilip edilmediği ve resmi kayıtlara uygunluğu kontrol ve teyit edilir ve Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveli ve

teknik rapor imzalanır. İmzalanan Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveli ve teknik rapor, ilgili oda veya borsaya teknik uzman tarafından elektronik ortamda gönderilir.

(6) İlgili oda veya borsa tarafından başvuru dokümanları, kontrol edilmek üzere TOBB veya TESK'e elektronik ortam üzerinden gönderilir. Kontrol sürecinde, yerli malı belgesi talep edilen ürünün yerli malı koşullarını taşıdığına ilişkin bir tereddüt olması halinde TOBB veya TESK tarafından görevlendirilen farklı bir teknik uzman vasıtasıyla gerekli inceleme ve tespit yapılır.

(7) TOBB veya TESK tarafından yerli malı belgesi verilmesi uygun görülen ürünler, ilgili oda veya borsa tarafından belgelendirilir.

(8) Yerli katkı oranı hesabında üretici tarafından ilgili oda veya borsaya sunulan ticari sır niteliğindeki bilgiler, kanunen yetkili mercilerden başkasına açıklanamaz, verilemez veya üreticiye zarar vermek, kendileri veya başkalarına menfaat sağlamak amacıyla kullanılamaz. Oda veya borsa ticari sırlarla ilgili bilgi ve belgelerin korunmasını sağlamak amacıyla her türlü tedbiri almakla yükümlüdür.

(9) Mali ve teknik raporun hazırlanmasına ilişkin düzenleme Uygulama Usul ve Esasları ile belirlenir.

(10) TOBB ve TESK tarafından, yerli malı başvuru ve belgelendirmeye ilişkin tüm süreçler elektronik ortamda yürütülür ve sistemdeki tüm bilgi ve belgeler Bakanlığın erişimine açılır.

Belgelendirme

MADDE 10 – (1) Yerli malı belgesi, üreticinin kayıtlı olduğu TOBB veya TESK'e bağlı oda veya borsa tarafından düzenlenir.

(2) Yerli malı belgesi düzenlenirken TOBB veya TESK tarafından aşağıdaki bilgileri içerecek şekilde hazırlanan standart form kullanılır:

a) Belgenin veriliş ve geçerlilik tarihi, numarası.

b) Üreticinin unvanı ve işyeri adresi, telefon, faks numaraları, e-posta adresinden oluşan iletişim bilgileri, üreticinin yurt içinde kendi adına ve markasıyla bir başkasına üretim yaptırmaması durumunda üretimi yapan üreticinin bilgilerinin yanı sıra kendisi adına üretim yaptıran üreticinin de unvanı ve iletişim bilgileri,

c) Üreticinin Merkezi Sicil Kayıt Sistemi Numarası, tüzel kişi olması durumunda Vergi Kimlik Numarası, gerçek kişi olması durumunda TC Kimlik Numarası.

ç) Sanayi Sicil Numarası, Ticaret Sicil Numarası, Esnaf ve Sanatkar Sicil Numarası ve oda veya borsa Sicil Numarası.

d) Kapasite raporu tarihi, numarası ve geçerlilik tarihi.

e) Ürün adı, ürünün özelliğine göre cinsi, PRODTR kodları, GTİP Numaraları ve varsa; marka adı, modeli, seri numarası, ulusal/uluslararası standart adı ve numarası.

f) Bu tebliğin beşinci maddesinde atıfta bulunulan belgelere ilişkin tarih, sayı ve geçerlilik tarihi bilgileri.

g) Yerli katkı oranı.

ğ) Yerli malı belgesi sınıfı (A, B, C, D, E).

h) Ürünün teknoloji düzeyi (düşük, orta-düşük, orta-yüksek, yüksek).

ı) Müstahsil makbuzu veya faturanın seri numarası veya örneği ve maden ruhsatının adı, tarihi, cinsi, grubu ve numarası.

i) TÜR Belgesi bilgisi (varsa).

j) Belge ekinde yer almak üzere, ürün görseli ve ürünün etiket, katalog, teknik bilgileri.

k) Belgeyi düzenleyen oda veya borsanın adı ve mührü, imzalayanın adı ve soyadı ve unvanı.

l) Belgelendirme kriterlerine ilişkin diğer bilgi ve belgeler.

(3) Yerli malı belgesi standart formu, taahhütname ve diğer belgeler, Uygulama Usul ve Esasları ile belirlenir.

(4) Yerli malı belgesinin geçerlilik süresi düzenlenme tarihinden itibaren bir yıldır.

(5) Yerli malı belgelerine ilişkin bilgiler, TOBB ve TESK tarafından hazırlanan ve internet aracılığıyla erişim sağlanabilen bir veri tabanında tutulur. Hazırlanan veri tabanı, TOBB ve TESK tarafından Bakanlığın ve protokolle izin verilen diğer kamu kurum, kuruluşları ve özel sektörün erişimine sunulur. Bakanlık, erişime açılacak bilgileri belirlemeye ve sınırlandırmaya yetkilidir.

(6) Yerli malı belgesine sahip üreticilere ilişkin güncel bilgiler, sorgulama yapılacak şekilde TOBB ve TESK tarafından Bakanlığın uygun görüşü alınarak; ürün görseli, ürünün katalog ve teknik bilgilerini ihtiva etmek üzere kamuya açık şekilde hazırlanır ve sunulur.

Belgelendirmeye ilişkin diğer hususlar

MADDE 11 – (1) Bu tebliğin 4 üncü, 5 inci, 6 ncı ve 7 nci maddelerinde belirtilen koşulların sağlanıp sağlanmadığının tespitinde kullanılan belgeler ile mali uzman ve teknik uzman tarafından yapılacak incelemelerde kontrol edilecek belgeler, Uygulama Usul ve Esasları ile belirlenir.

(2) Yerli malı belgelendirme süreçlerinde alınacak ücretler Bakanlığın uygun görüşü ile TOBB/TESK tarafından belirlenir.

(3) Üretici dışındaki istekliler tarafından teklif edilen ürünler için kullanılmak üzere; üretici yerli malı belgesini orijinaline uygun olarak çoğaltarak ürün ile birlikte piyasaya sunabilir. Ancak üretici tarafından çoğaltılarak ürünle birlikte piyasaya sunulan belgenin geçerliliğinin, ürünün yerli malı belgesinin tanzim edildiği ilgili oda veya borsa tarafından tasdik edilmesi gerekir.

(4) Üreticinin yurtiçinde kendi adına ve markasıyla başka bir üreticiye üretim yaptırması durumunda, ürünü üreten adına ürün için yerli malı belgesi düzenlenir.

(5) Bu tebliğ şartlarını sağlayan her ürün için ayrı yerli malı belgesi düzenlenir. Ancak, teknik uzman tarafından yapılan inceleme ile teknik özellikleri, üretim süreçleri ve üretim reçetesindeki girdileri benzer, birbirleri ile fonksiyonel özellikleri aynı olan en fazla beş ürün için tek yerli malı belgesi düzenlenebilir.

(6) Yerli Malı Belgesi düzenlenen üreticinin, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na göre tür değiştirmesi durumunda; ilgili üretici tarafından bir ay içerisinde yeni duruma göre Yerli Malı Belgesinin değiştirilmesi için müracaatta bulunulması gerekir. Şirketin birleşme veya bölünmesi durumunda yerli malı belgesinin yeniden düzenlenmesi gerekir.

(7) Kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idareler tarafından kurulan kurum ve kuruluşların yerli malı belgesi müracaatları, oda veya borsa kaydı şartı aranmaksızın, bulunduğu ildeki oda veya borsaya gerçekleştirilir. Bu kurum ve kuruluşlardan istenecek belgelerle ilgili hususlar, Uygulama Usul ve Esasları ile belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ara Kontrol, İnceleme ve Değerlendirme

Ara kontrol

MADDE 12 -(1) Yerli malı belgesinin düzenlenmesinden sonra; Bakanlık, TOBB veya TESK, belgelendirme işleminin doğru yapıp yapılmadığı, belge kapsamında piyasaya arz edilen ürünün yerlilik kriterlerini sağlayıp sağlamadığı veya belgelendirme esnasındaki kriterlerin korunup korunmadığına yönelik ara kontroller yapılmasına karar vermeye yetkilidir.

(2) Ürün, sektör, teknoloji düzeyleri dikkate alınarak Bakanlık tarafından ara kontrol planlaması yapılır. Bakanlık tarafından planlanan ara kontrolün yapılması zorunludur.

(3) Ara kontroller için teknik uzman görevlendirmesi TOBB ve TESK tarafından yapılır.

(4) Ara kontroller, belgeyi düzenleyen teknik uzmandan farklı bir teknik uzman tarafından gerçekleştirilir.

(5) Teknik uzman tarafından yapılan ara kontrollerde, yerli malına ilişkin kriterlerin karşılanmadığının tespit edilmesi durumunda belgeyi veren oda veya borsa tarafından ilgili ürüne yönelik yerli malı belgesi iptal edilir.

(6) Yapılan ara kontrolde yerli malı belgesinin iptalinin üreticiden kaynaklanan bir sebebe dayanması halinde, üretici tarafından üç yıl süre ile aynı ürüne ilişkin yeni bir yerli malı belgesi başvurusunda bulunulamaz.

(7) Yapılan ara kontrolde yerli malı belgesinin iptalinin mali uzmandan kaynaklanan bir sebebe dayanması halinde, mali uzman üç yıl süre ile herhangi bir yerli malı belgesi sürecinde görev alamaz.

(8) Yapılan ara kontrollerde, bu Tebliğ hükümlerine veya Uygulama Usul ve Esaslarına aykırı bir durumun tespit edilmesi halinde, bu tespitler TOBB/TESK tarafından ilgili kurum ve kuruluşlara bildirilerek ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır. TOBB/TESK tarafından ara kontrol sonucu oluşturulan rapor elektronik ortamda Bakanlığa iletilir.

(9) TOBB/TESK tarafından iptal edilen yerli malı belgeleri ile ilgili Kamu İhale Kurumu'na 10 iş günü içerisinde bildirimde bulunulması zorunludur.

(10) Gerçekleştirilen ara kontrollere ilişkin ücret ilgili oda veya borsa tarafından karşılanır.

İnceleme

MADDE 13 – (1) Bakanlık, yerli malı belgesi ile bu belgenin düzenlenmesine esas teşkil eden ilgili dokümanlar üzerinde re'sen veya şikayet üzerine inceleme yapmaya veya yaptırmaya yetkilidir. Bu inceleme gerekli görülmesi halinde üretim yerinde yapılabilir.

(2) İlgili kurum ve kuruluşlar, Bakanlık veya yetkilendirdiği kuruluş tarafından talep edilen her türlü belge, defter, kayıt ve bilgilerin örneklerini veya gerektiğinde aslını istenilen sürede eksiksiz olarak ibraz etmek ve bunların incelenmesine yardımcı olmakla yükümlüdür.

(3) Bakanlık, özel uzmanlık veya teknik bilgi gerektiren hususlar hakkında, TOBB, TESK, ilgili oda veya borsa, kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili uzmanlardan konunun incelenmesini talep edebilir. Bu kapsamda yapılan incelemeler, Bakanlığın talebini müteakip 30 iş günü içerisinde tamamlanır ve sonuç Bakanlığa iletilir.

(4) Bakanlık veya yetkilendirdiği kuruluş tarafından yapılan incelemelerde, bu Tebliğ hükümlerine veya Uygulama Usul ve Esaslarına aykırı bir durumun tespit edilmesi halinde, bu tespitler Bakanlık tarafından ilgili kurum ve kuruluşlara bildirilerek ilgili mevzuat hükümlerine göre işlem yapılır.

(5) Bakanlık veya yetkilendirdiği kuruluşun incelemesi sonucunda, yerli malı belgesinin düzenlenmesine esas teşkil eden bilgi ve belgelerin yanlış, yanıltıcı ya da gerçeğe aykırı olduğunun tespiti halinde, belgeyi veren oda veya borsa tarafından yerli malı belgesi iptal edilir.

(6) Yapılan incelemelerde yerli malı belgesinin iptalinin mali uzmandan kaynaklanan bir sebebe dayanması halinde, mali uzman üç yıl süre ile herhangi bir yerli malı belgesi sürecinde görev alamaz.

(7) Yapılan incelemelerde yerli malı belgesinin iptalinin ilgili oda veya borsadan kaynaklanan bir sebebe dayanması halinde, ilgili oda veya borsa tarafından bir yıl süre ile yerli malı belgesi düzenlenemez. İlgili oda veya borsaya kayıtlı üreticiler TOBB veya TESK tarafından belirlenen oda veya borsaya Yerli Malı Belgesi başvurusunda bulunur.

(8) Bakanlık veya yetkilendirdiği kuruluşun incelemesi sonucunda, yerli malı belgesine ve belgelendirme sürecine ilişkin iş veya işlemlerin uygunsuz ve hukuka aykırı olduğunun tespiti halinde, Bakanlık tarafından; ilgili oda veya borsa hakkında Ticaret Bakanlığı tarafından denetim yapılması, mali uzman hakkında TÜRMOB'un soruşturma yürütmesi, teknik uzman hakkında ise TOBB veya TESK'ten teknik uzmanın yetkisinin iptali talep edilebilir.

(9) İncelemenin Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş bir kuruluş tarafından yapılması durumunda, ilgili kuruluşun gerçekleştirdiği incelemelere ilişkin ücret ilgili oda veya borsa tarafından karşılanır.

İtiraz

MADDE 14 – (1) 4734 sayılı Kanun kapsamında şikâyet ve hukuka aykırılıklarla ilgili aşağıdaki işlemler yapılır.

a) İhale sürecinde kullanılan yerli malı belgesinin hukuka aykırılığı nedeniyle bir hak kaybına veya zarara uğranması veya zarara uğramanın muhtemel olması iddiasıyla, 4734 sayılı Kanunda belirtilen şekil ve usul kurallarına uygun olmak şartıyla, ilgili itiraz ve şikâyet başvuru süreçleri yürütülür.

b) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İstisnalar" başlıklı 3'üncü maddesi gereğince istisna kapsamında yapılan ihalelerde de, yerli malı belgesinin bu Tebliğ'de belirtilen hususlara aykırı şekilde düzenlendiğinin tespiti halinde, ihaleyi yapan idare tarafından ilgili mercilere bildirim yapılır.

c) 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılan ihaleler sonucunda imzalanan sözleşmelerin uygulanması aşamasında, yerli malı belgesinin gerçeğe aykırı olduğunun tespiti halinde, ilgili idareler tarafından 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 21, 25 ve 26'ncı maddelerine göre işlem yapılarak söz konusu durum ilgili mercilere bildirilir.

Sorumluluk

MADDE 15 – (1) Yerli malı belgesine ilişkin hukuki süreçlerde temel sorumluluk belgeyi veren oda veya borsadadır.

(2) Yerli malı belgesinin sahibi, belgeyi düzenleyen oda veya borsa, belgeyi idareye sunan istekliler, teknik uzman ve mali uzman belgedeki bilgilerin doğruluğundan sorumludur.

(3) Yerli malı belgesine ve belgelendirme sürecine ilişkin iş veya işlemlerin hukuka aykırılığı iddiasıyla mali uzman ve teknik uzman hakkında bağlı olduğu odaya, ilgili oda veya borsa hakkında ise Ticaret Bakanlığına şikâyet başvurusu yapılabilir.

(4) Bilgi ve belgelerin, bir meslek odasına kayıtlı kişi ve kuruluşlar tarafından yanlış beyan edildiğinin tespiti durumunda ilgililer hakkında bağlı bulunduğu meslek odası tarafından işlem tesis edilir.

(5) Ticari sırları izinsiz paylaşan ve yanlış beyanda bulunan yerli malı belgesinin sahibi ile bu belgeyi düzenleyen ilgili oda veya borsa ve belgeyi idareye sunan istekliler ile teknik uzman, mali uzman ve kuruluşlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun ilgili maddeleri kapsamında, TOBB veya TESK tarafından ilgili makamlara başvuruda bulunulur.

ALTINCI BÖLÜM **Teknik Uzman İşlemleri**

Teknik uzman işlemleri

MADDE 16– (1) TOBB ve TESK tarafından teknik uzman adayları için eğitim duyurusu eş zamanlı yapılarak başvurular alınır.

(2) Teknik uzman olmak üzere başvuruda bulunan adayların ilk defa yetkilendirilmesi için eğitim almaları zorunludur. Bu eğitim, teknik hususlar yönünden TOBB ve TESK, mali hususlar yönünden ise TÜRMOB tarafından verilir.

(3) İkinci fıkrada yer alan eğitimi tamamlayan teknik uzman adayları, Bakanlıkça veya yetkilendirdiği kurum, kuruluş tarafından sınava tabi tutulur. Teknik uzman, uzmanlığına göre birden fazla bölümde sınava girebilir.

(4) Sınavın uygulanmasına ilişkin hususlar Bakanlıkça ilan edilir.

(5) Sınavı başarıyla tamamlayanlar ekonomik faaliyetlerin istatistiki sınıflamasına (NACE) uygun bölüm düzeyinde Bakanlıkça ilan edilir.

(6) Bakanlık tarafından ilan edilen teknik uzmanlar, TOBB veya TESK'e başvurarak yetkilendirilir. Yetkilendirilmeyen teknik uzman, yerli malı belgesi başvurularının inceleme sürecinde görev alamaz.

(7) Teknik uzmanın görev süresi üç yıldır. Teknik uzmanlık yetkisini sürdürmek isteyen teknik uzmanın, görev süresi içerisinde veya görev süresi bitiminden itibaren 6 ay içinde, ikinci fıkrada belirtilen eğitim şartı aranmaksızın doğrudan sınava girmesi ve başarılı olması gerekmektedir. Sınavda başarılı olan teknik uzmanın yetkisi üç yıl daha devam eder.

(8) Yerli Malı Belgesi verilmesi hususunda TOBB tarafından halihazırda yetkilendirilmiş teknik uzmanlar, tebliğin yürürlüğe girdiği ilk 3 yıl içerisinde sadece eğitime tabi tutulur, sonrasında teknik uzmanlara ilişkin yedinci fıkrada yer alan hükümler uygulanır.

(9) Bu tebliğin 9 uncu maddesinin beşinci fıkrası gereğince, yerli malı belgesi başvurusunda ilgili oda veya borsa tarafından başvuruyu incelemek üzere yapılan görevlendirmelerde, aynı istatistiki sınıflamada yetkisi olan teknik uzmanlar arasından görevlendirmeler yazılım sistemi aracılığıyla gerçekleştirilir.

(10) Teknik uzman; kendinin ve eşinin, üçüncü dereceye kadar kan ve ikinci dereceye kadar kayın hısmının, evlatlıklarının, kendisini evlat edinen kişilerin yerli malı belgesi başvurusunu inceleyemez.

(11) Teknik uzmanların görevini doğru bir şekilde yapmadığının şikayet ya da resen tespiti üzerine, yetkilendirmeyi yapan TOBB veya TESK tarafından yetki iptal edilir. Yetkisi iptal edilen teknik uzman, teknik uzmanlık başvurusunda bulunamaz.

(12) TOBB ve TESK tarafından teknik uzmanın performansı yıllık olarak izlenir ve her biri için Yıllık Performans Raporu hazırlanarak Bakanlığa iletilir.

(13) Teknik uzmanların niteliklerine, belirlenmesine, eğitimine, yetkilendirilmesine, yetki iptaline, performansının ölçülmesine ve izlenmesine, görev süresi, görev ve yükümlülükleri ile faaliyetlerine ilişkin hususlar, Uygulama Usul ve Esasları ile belirlenir.

YEDİNCİ BÖLÜM **Çeşitli ve Son Hükümler**

Diğer düzenlemeler

MADDE 17- (1) Uygulama Usul ve Esasları, bu Tebliğin yayımından itibaren altı ay içerisinde Bakanlığın uygun görüşü alınarak hazırlanır.

(2) Bakanlık Merkez Birimleri ile bağlı ve ilgili kuruluşlarının uygulamalarında ve program değerlendirme süreçlerinde yerli malı belgesindeki yerli katkı oranı dikkate alınabilir.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 18 – (1) 13/9/2014 tarihli ve 29118 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yerli Malı Tebliği yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta, 13/9/2014 tarihli ve 29118 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yerli Malı Tebliğine yapılan atıflar, bu Tebliğe yapılmış sayılır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) 13/09/2014 tarihli ve 29118 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yerli Malı Tebliği hükümleri bu tebliğ hükümleri yürürlüğe girene kadar geçerlidir.

(2) Bu Tebliğin yürürlük tarihinden önce 13/09/2014 tarihli ve 29118 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yerli Malı Tebliği kapsamında TOBB veya TESK’e bağlı oda veya borsa tarafından düzenlenmiş yerli malı belgeleri, belge üzerinde yazılı geçerlilik süresinin sonuna kadar geçerlidir.

(3) Bu Tebliğın yürürlük tarihinden önce 13/09/2014 tarihli ve 29118 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yerli Malı Tebliğı kapsamında eksper olarak görevlendirilen kişilerin yetkisi bu tebliğın yrrlğē girdiğı tarihte sona erer.

Yürürlük

MADDE 19 – (1) Bu Tebliğ yayımından bir yıl sonra yrrlğē girer.

Yürütme

MADDE 20 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür.

EK:

Yerli Katkı Oranı Hesap Cetveli

Ek. YERLİ KATKI ORANI HESAP CETVELİ

Yerli Girdi Maliyet Tutarı		TL	İthal Girdi Maliyet Tutarı		TL
Yerli Girdi	Nihai Ürün Doğrudan ve Dolaylı Malzeme Giderleri Toplamı (T1)		İthal Girdi	Nihai Ürün Doğrudan ve Dolaylı Malzeme Giderleri Toplamı (T2)	
	Nihai Ürün Doğrudan ve Dolaylı İşçilik Giderleri Toplamı (T3)			Nihai Ürün Doğrudan ve Dolaylı İşçilik Giderleri Toplamı (T4)	
	Nihai Ürün İle İlgili Genel Giderler Toplamı (T5)			Nihai Ürün İle İlgili Genel Giderler Toplamı (T6)	
	Yerli Girdi Maliyet Tutarı (T1+ T3+T5)			İthal Girdi Maliyet Tutarı (T2+ T4+T6)	
Nihai Ürün Maliyet Tutarı (TL) = Yerli Girdi Maliyet Tutarı +İthal Girdi Maliyet Tutarı					

YERLİ KATKI ORANI HESAPLAMASITÜR Belgesi Puanı¹

$$\text{Yerli Katkı Oranı} = \left(\frac{\text{Nihai Ürün Maliyet Tutarı (TL)} - \text{İthal Girdi Maliyet Tutarı (TL)}}{\text{Nihai Ürün Maliyet Tutarı (TL)}} \times 100 \right)$$

Yerli Katkı Oranı ² (%)	Yerli Malı Belgesi Sınıfı ³			
Üretici Unvanı	Adı ve Soyadı	Unvanı	Tarih	İmza / Kaşe
Ürün Adı				
Ürün Kodu (PRODTR/GTİP)				
Yerli Katkı Oranı Hesap Cetvelini Düzenleyen (Üretici Yetkilisi)				
Mali ve Teknik İnceleme	Adı ve Soyadı	Unvanı	Tarih	İmza / Kaşe
Yerli Katkı Oranı Hesabını Mali Yönden İnceleyen ve Doğruluğunu Teyit Eden Mali Uzman				
<i>İncelemeye ibraz olunan defter ve belgelerin ilgili mevzuat hükümlerine uygun olduğu ve gerçeği yansıttığı tespit edilmiştir.</i>				
<i>Ürünün üretimi kapsamında Türkiye'den ve Türkiye dışından sağlanan hammadde, malzeme, ürün, hizmet vb. 'ye ilişkin tüm faturalar, bedelleri, gümrük giriş beyannameleri, sanayi sicil belgeleri ile üretici bünyesinde gerçekleştirilen faaliyetlere ilişkin kayıtlar incelenmiş ve yerli ve ithal girdiler yukarıda belirtildiği şekilde tespit edilmiştir.</i>				
Yerli Katkı Oranı Hesabını Teknik Yönden İnceleyen ve Uygunluğunu Teyit Eden Teknik Uzman				
<i>Ürünün üretiminde kullanılan girdiler, üretim teknolojisi ve süreci göz önünde bulundurularak kontrol edilmiş ve ürünün üretimi için gerekli olan tüm girdilerin yerli katkı oranı hesabına doğru oranda dahil edildiği tespit edilmiştir.</i>				

¹ Madde 8(4) hükmü doğrultusunda uygulanır.² Madde 8(1) hükmü doğrultusunda uygulanır.³ Madde 8(5) hükmü doğrultusunda uygulanır.